

ECHO draait door!

Vandaag spelen we:

Getz/Gilberto – Stan Getz & Joao Gilberto

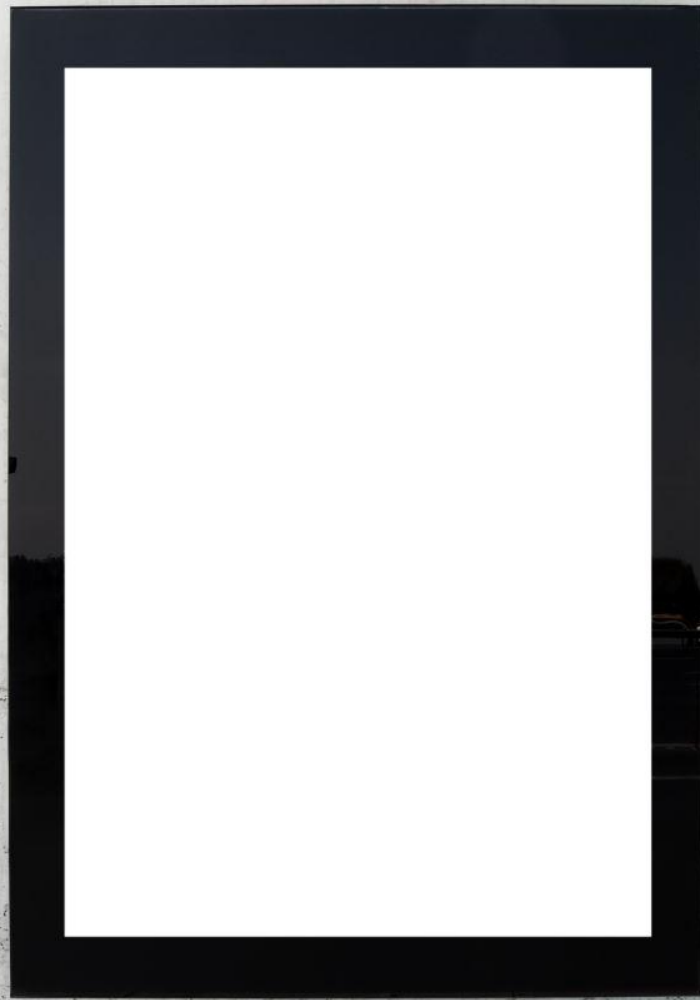
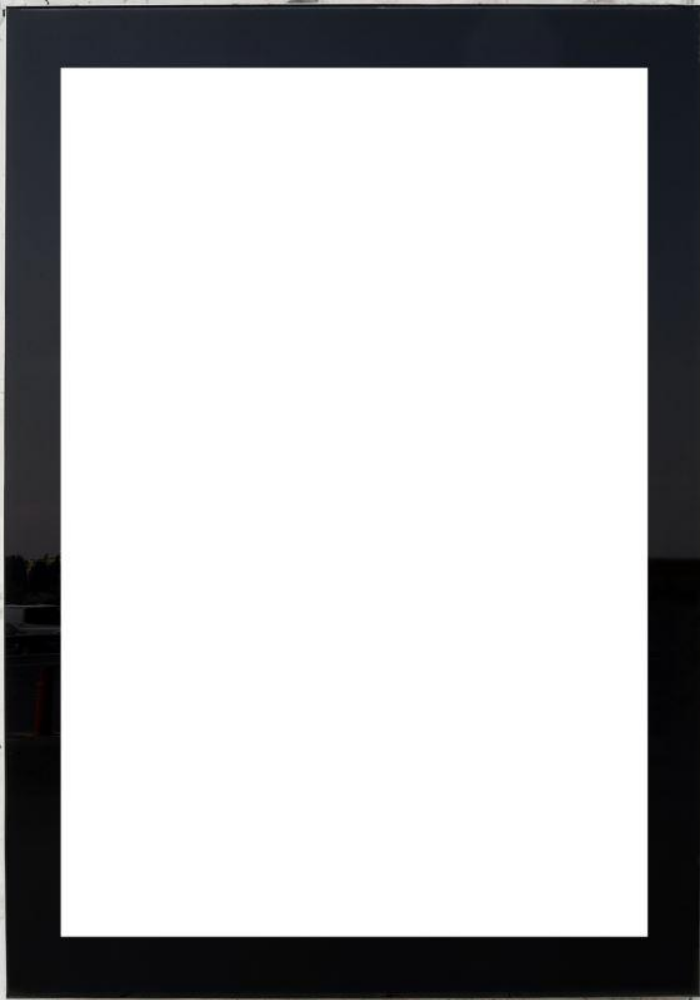
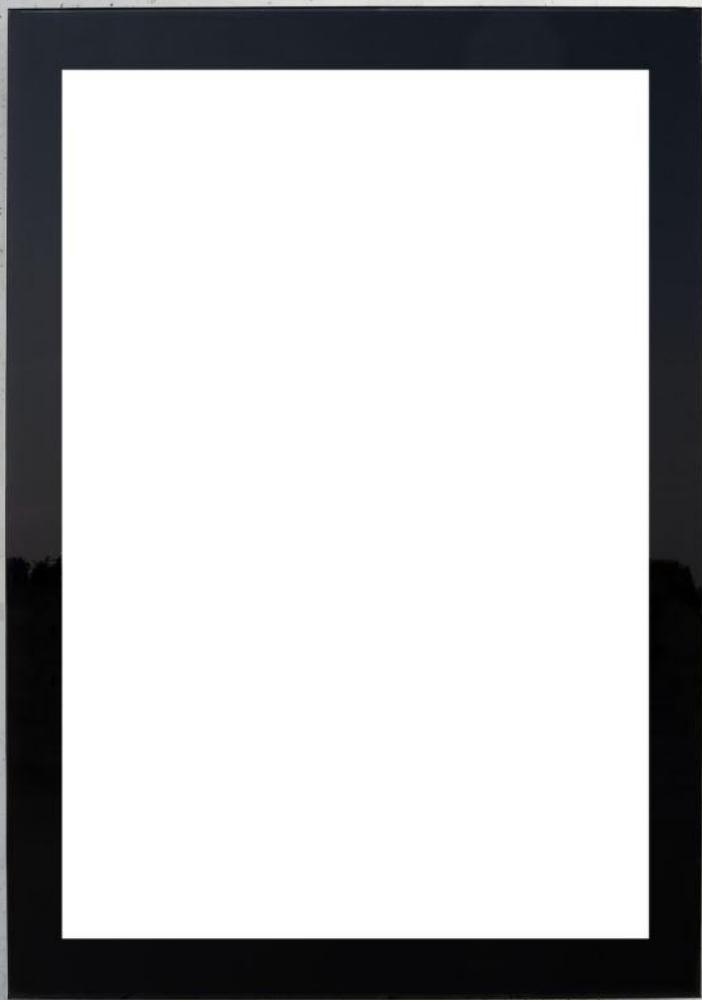
Geef ons gerust je mening over deze keuze en
bepaal mee onze playlist:

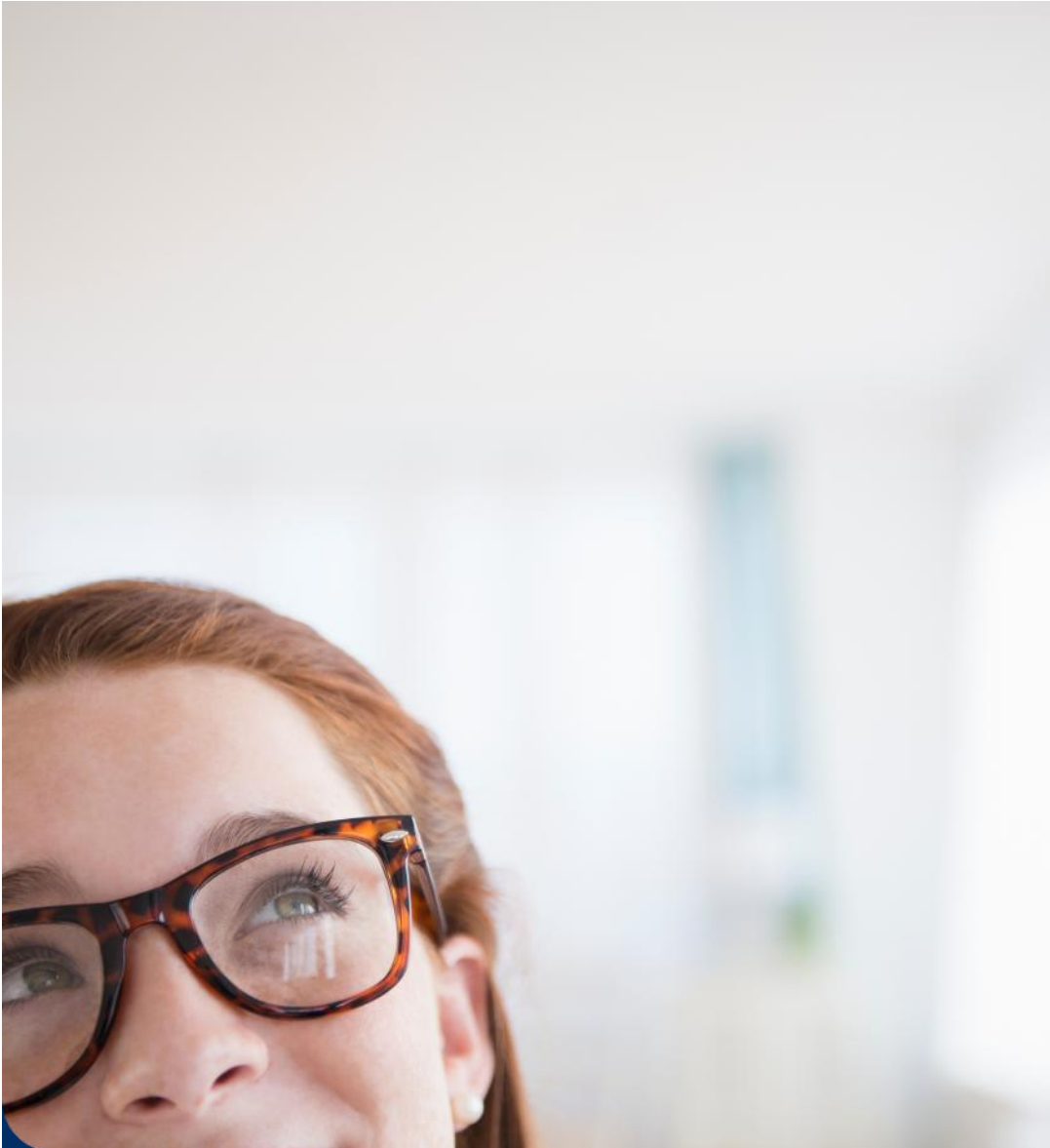




Leerdoelen en programma

- Op het einde van de sessie kan je:
 - de onderdelen van een **reflectiekader** over IO duiden
 - aan de hand van **praktijkvoorbeelden** concrete tips, tricks en aandachtspunten voor IO toelichten.

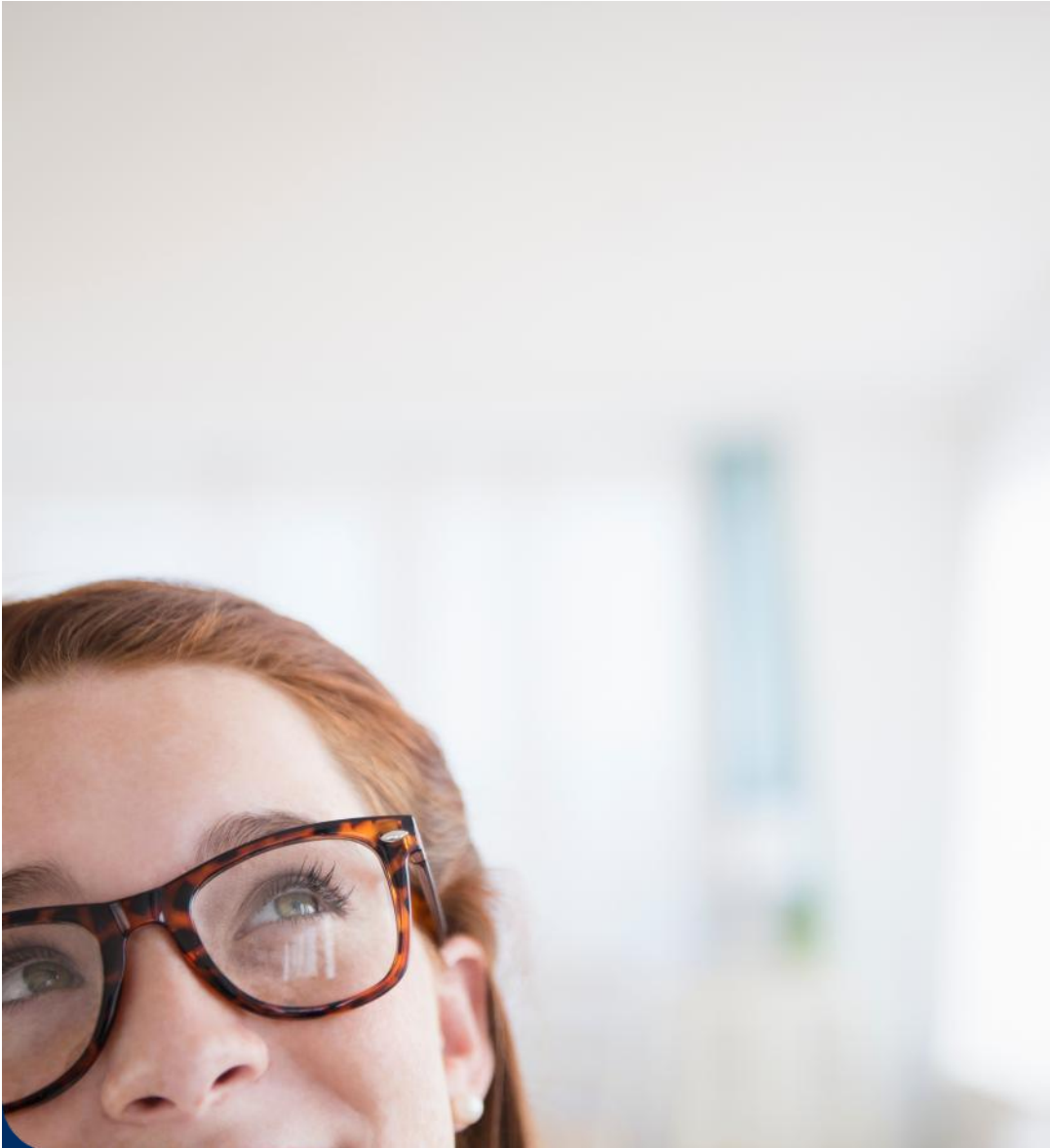




Definitie*

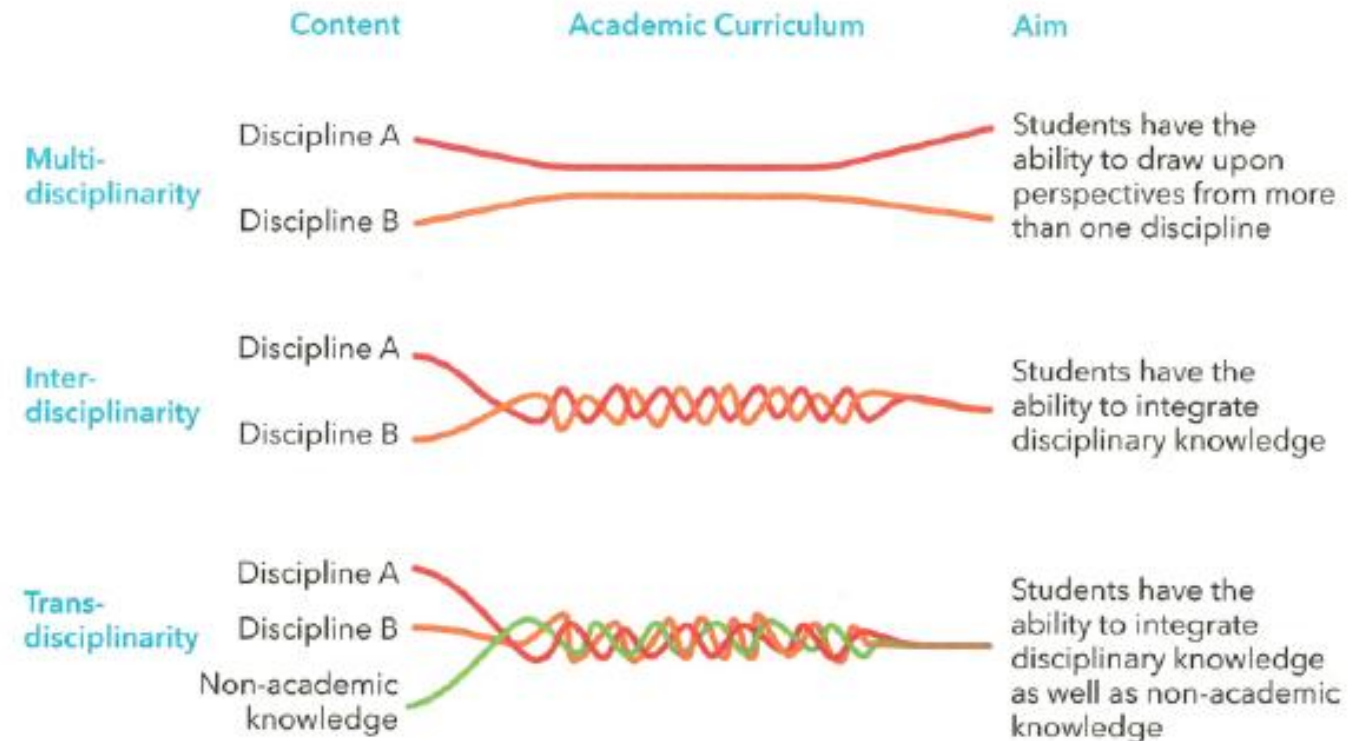
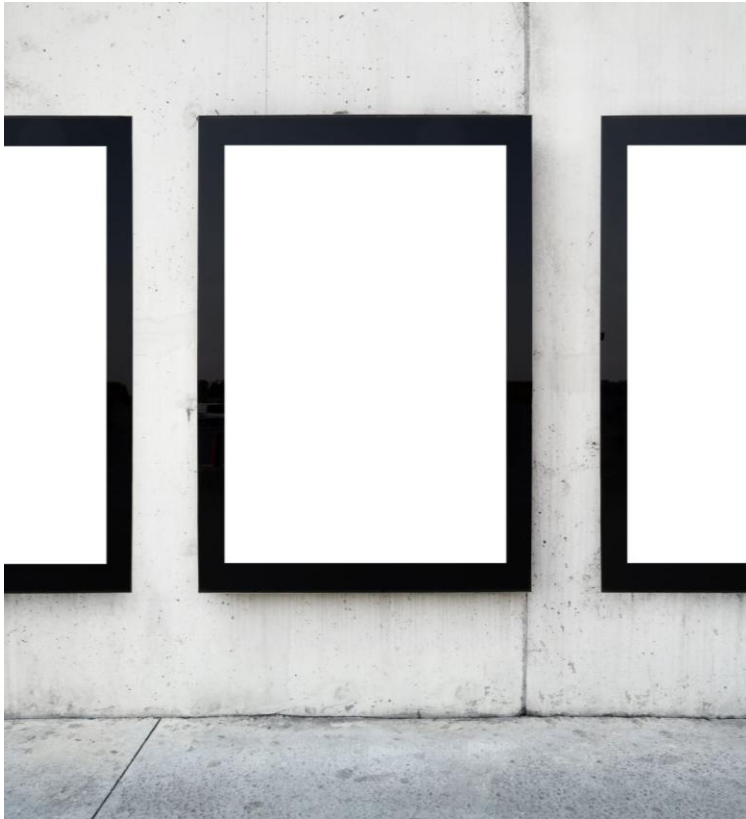
- **Studenten uit verschillende disciplines** komen samen en/of **lesgevers uit verschillende disciplines** geven les aan homogene studentengroep of een interdisciplinaire studentengroep
- Bij IO worden inzichten vanuit disciplines **geïntegreerd** om een beter/vollediger inzicht tov een probleem/vraag te krijgen; IO focust zich op problemen die **niet enkel vanuit 1 discipline** opgelost geraken

*oa. Gaff & Ratcliff, 1997; Menken & Keefstra, 2016



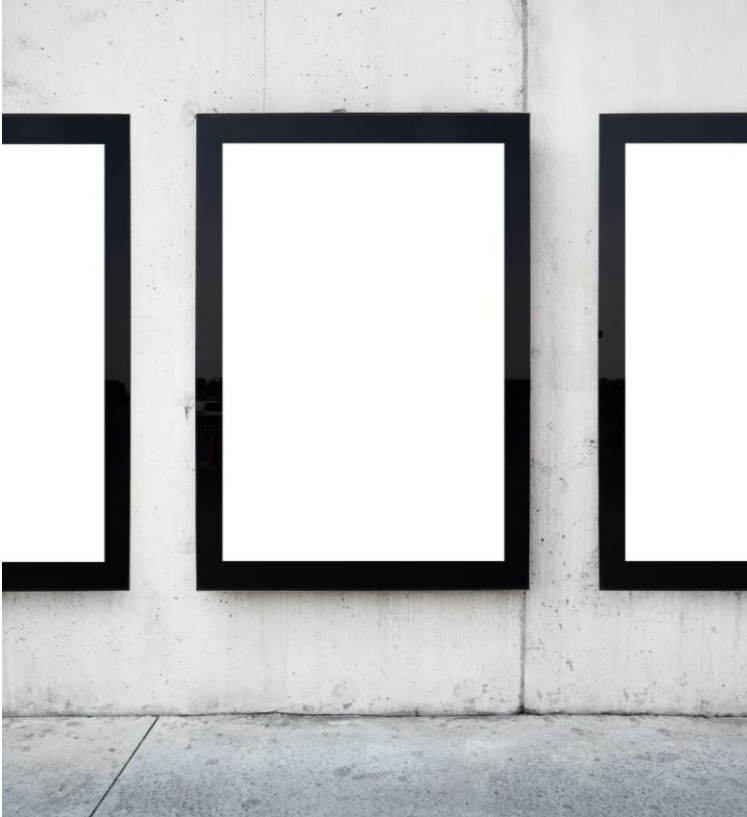
- **Competenties:**
 - Vakinhoudelijke kennis
 - Kennis van en inzicht in IO
 - Generieke competenties

■ Welke invulling wordt er gegeven (multi-inter-trans)?



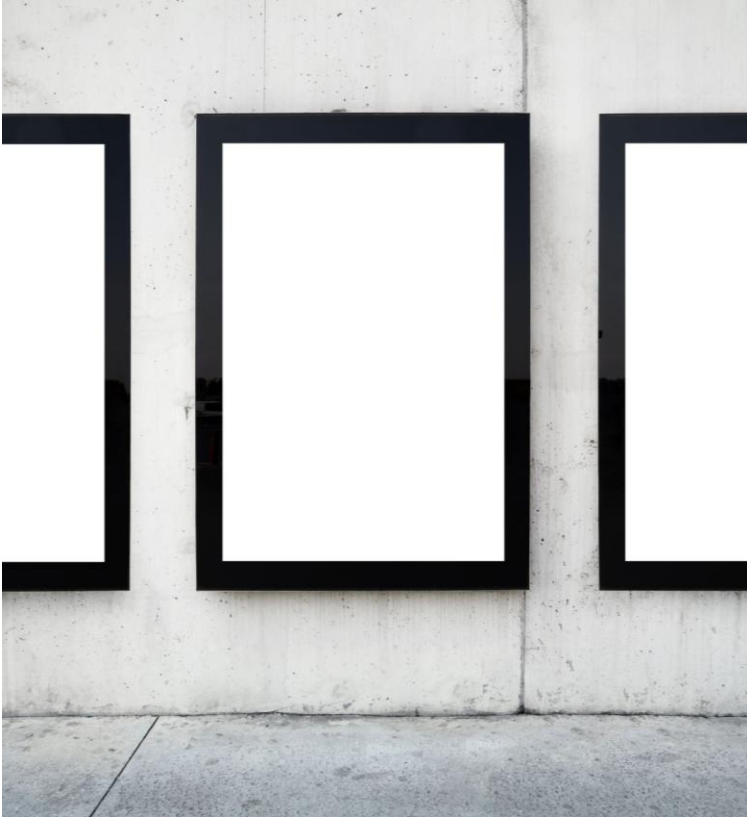
De Greef et al., 2017. Designing interdisciplinary education. A practical handbook for university teachers. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Voorbeeld multidisciplinariteit



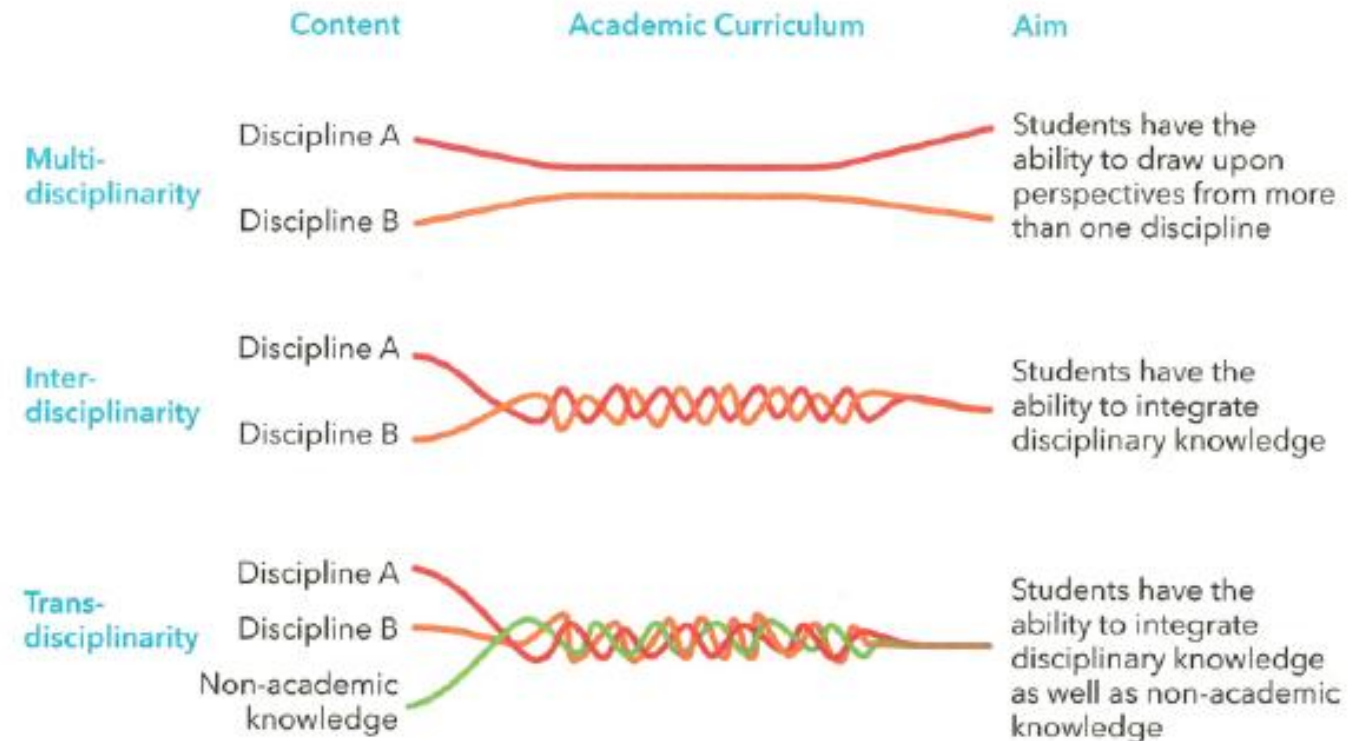
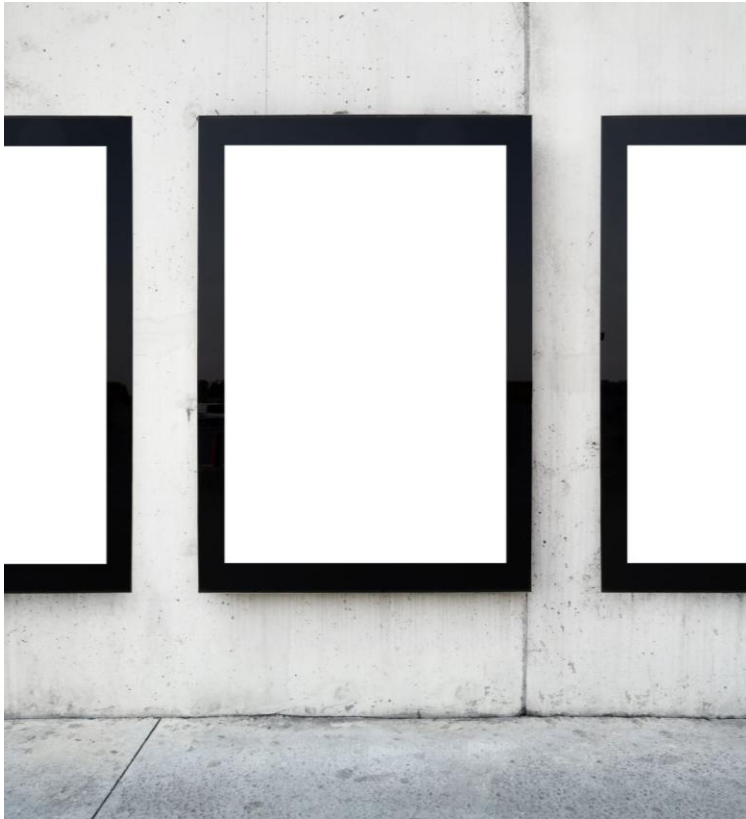
- Kerncompetenties Ma geschiedenis:
Multidisciplinariteit: "De master kan complexe historische ontwikkelingen verklaren door zijn/haar diepgaand historisch inzicht te combineren met een gevorderde beheersing van relevante theorieën en inzichten uit andere disciplines, in het bijzonder uit de gedrags- en cultuurwetenschappen."

Voorbeeld multidisciplinariteit



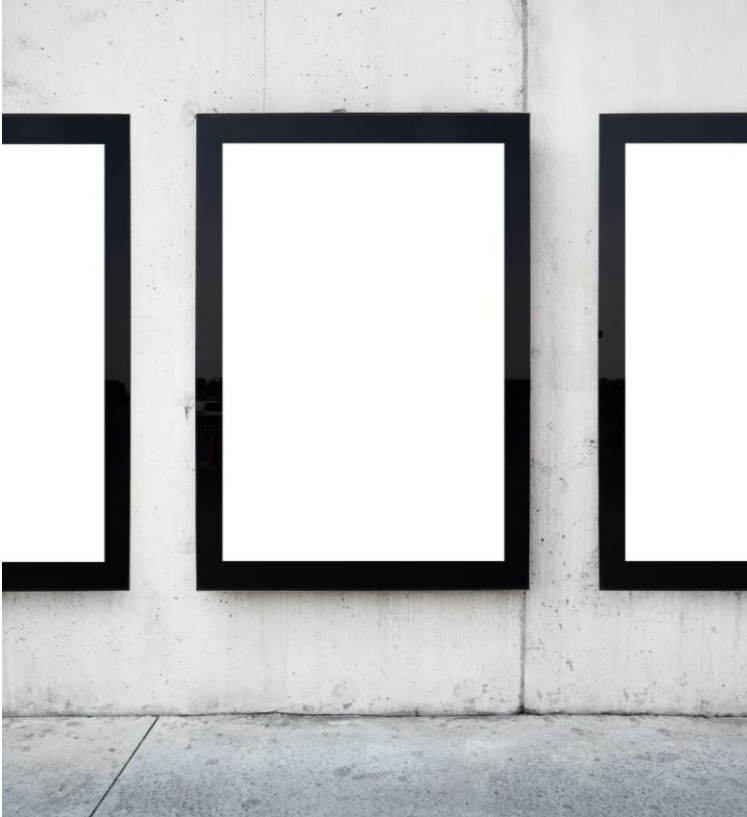
- Kerncompetenties Ma industriële wetenschappen (electromechanica) “De master zet zijn/haar **multidisciplinaire kennis** en vaardigheden **in voor een discipline-eigen technisch probleem** in complexe en in onvoorspelbare omstandigheden”

▪ Welke invulling wordt er gegeven (multi-inter-trans)?



De Greef et al., 2017. Designing interdisciplinary education. A practical handbook for university teachers. Amsterdam: Amsterdam University Press.

▪ Voorbeeld Transdisciplinariteit

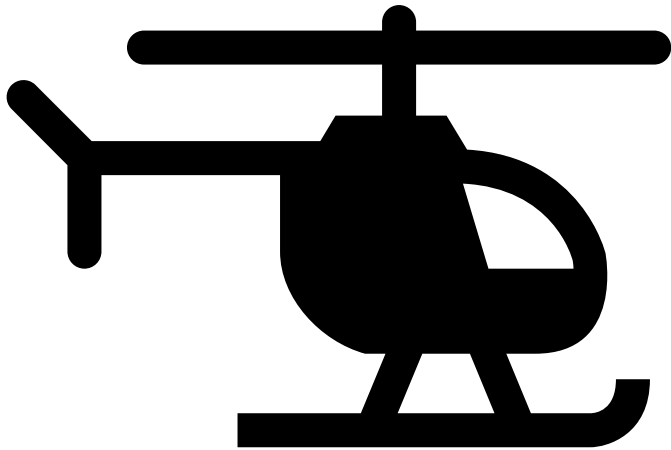


- Challenge based learning tijdens summer school ‘Social city design’
 - 19 deelnemers **begeleid door** product-, dienst- en systeemontwerpers (van lokale en internationale organisaties), sociale innovatoren, academische onderzoekers en verschillende andere experts van (non)-profitorganisaties en overheidsinstellingen.
 - **Real-life cases**, aangebracht door, onder andere, lokale en nationale overheden
 - **Groepsopdrachten** met interdisciplinaire teams

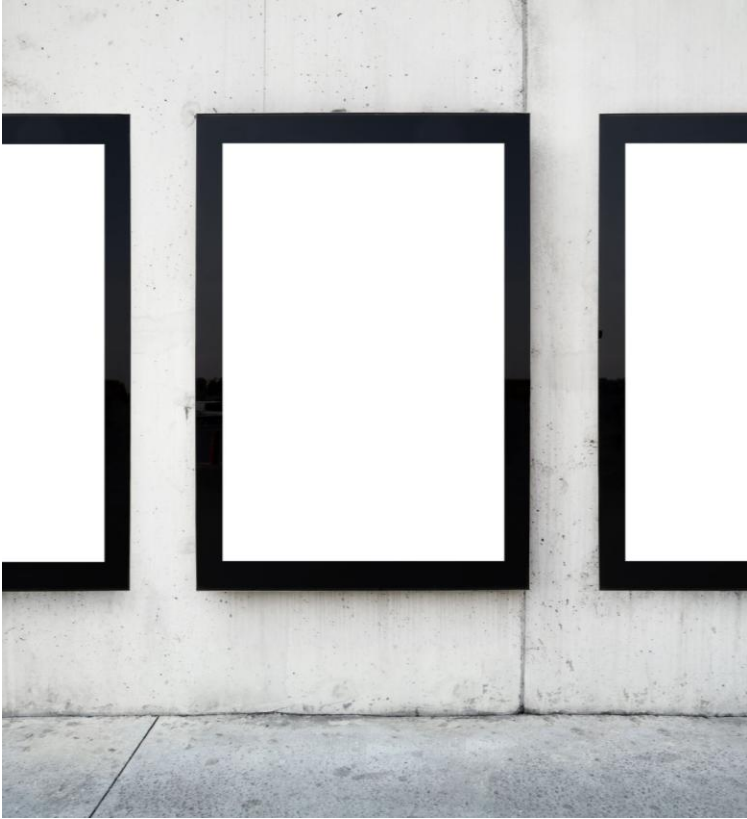


Good practice: Challenge based learning tijdens summer school ‘Social city design’

Multi-Inter-Trans?



- Samenbrengen van meerdere disciplines
- Onderscheid:
 - Welke kennis/inzichten (bestaande vs nieuwe/geïntegreerde)?
 - Authenticiteit (mate van maatschappelijke input)
 - Betrokken actoren (academisch/non-academisch)?
 - (Mate van) integratie?



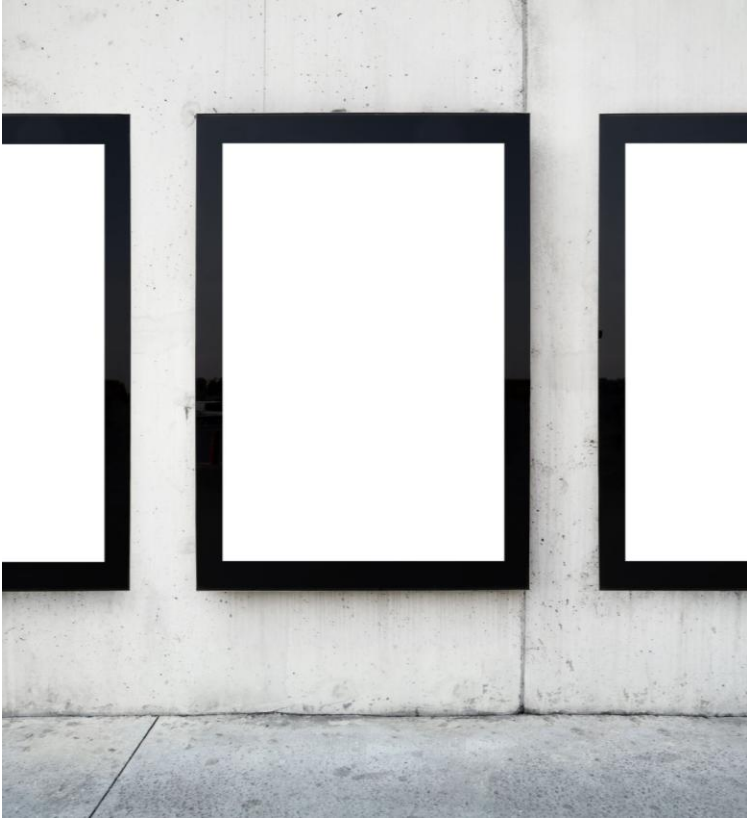
▪ Hoe is interdisciplinariteit in onderwijs opgenomen?

- Wat neem je op?

Eerste
verkenning



(Leren)
interdisciplinair
(samen)werken



▪ Hoe is interdisciplinariteit in onderwijs opgenomen?

- Hoe diepgaand wordt dit opgenomen?

Kleine(re)
initiatieven



Opleidingen/
leerlijnen

▪ In welke mate zorg je voor integratie van kennis en inzicht? Hoe?



- Werkvormen die zorgen voor integratie*
- Groepsopdrachten/groepswerk, casussen
- Problem-based

[*Transitionmakers.nl](https://www.transitionmakers.nl)

[*Library of facilitation techniques \(UVA\)](#)

▪ Hoe zorg je voor een optimale samenwerking/teamwerking?



- Wederzijdse afhankelijkheid
- Groepswaardige opdrachten
 - [Owtip groepswaardige taken](#)
 - [Lotan: group-worthy tasks](#)
- Aandacht aan:
 - Samenwerkingsvaardigheden
 - [Owtip samenwerkingsvaardigheden](#)
 - Positief klasklimaat
 - [Owtip positief klasklimaat](#)
 - Elkaar leren kennen
 - Gelijktrekken voorkennis



- Hoe zorg je voor een optimale samenwerking/teamwerking?
- Good practice 'interdisciplinaire aanpak in de computationele biologie'
- *'bij tussentijdse FB worden studenten van andere groepen aangemoedigd (ook via summatieve evaluatie) om mee na te denken'*



- **Hoe zorg je voor een optimale samenwerking/teamwerking?**
- Good practice 'interdisciplinaire projectdag'
 - **elkaar leren kennen** dmv speed date, netwerkmoment
 - zelfstudiepakket om **voorkennis gelijk te trekken**
 - 5 bouwstenen van interdisciplinair samenwerken: **ondersteuning van samenwerking en proces** van aanpak duurzaamheidsvraagstuk



- Hoe zorg je voor een optimale samenwerking/teamwerking?
- Good practice Challenge based learning tijdens summer school 'Social City Design'
 - **ondersteuning** voor behandelen casus door **procesmatige aanpak** voor te stellen (product-service system)
 - aandacht aan **elkaar (virtueel, op voorhand) leren kennen**



- Hoe zorg je voor een optimale samenwerking/teamwerking?
- Good practice 'diamonds are forever'
 - aandacht aan **elkaar leren kennen** (introductievideo's + kennismakingsmoment)
 - introductiemodule om om **voorkennis** gelijk te trekken



Universiteit Antwerpen
| Centrum Pieter Gillis

‘Korfvakken’ aan de Universiteit Antwerpen: Verwezenlijkingen & uitdagingen

Leni Franken

François Levrau

<https://www.uantwerpen.be/nl/centra/centrum-pieter-gillis/over-het-centrum/>

Korfvakken: Ontstaan

- 2003: Fusie Universiteiten in Antwerpen (UFSIA, RUCA, UIA)

→ Levensbeschouwelijke identiteit?

→ Actief Pluralisme



Korfvakken: Ontstaan

- **Levensbeschouwelijke diversiteit**
 - Maatschappelijk feit; ook aan de Universiteit Antwerpen
- **Actief pluralisme**
 - Strategisch beleidsthema
 - Zelf geen LB visie, maar een houding t.o.v. diverse LB visies
 - Levensbeschouwingen niet naar de privéruimte duwen
 - Dialoog
 - Geen oogkleppen
 - Multi-, inter- en transdisciplinariteit
- **Centrum Pieter Gillis**
 - 2003
 - Dienstverlening (seminaries, lezingen,...)
 - Onderwijs = 'korfvakken'

Korfvakken: Ontstaan

- 2003: Fusie universitaire instellingen in Antwerpen
- 2006-2019: focus op 'Levensbeschouwing'
- 2019-heden: Korfvakken
 - Actief pluralisme ruimer dan LB diversiteit
 - Verbreding; multi/inter/transdisciplinariteit; humane + exacte wetenschappen → alle studenten
 - CPG (Nederlandstalige vakken + Community Service Learning [CSL])
 - IOB (2 Engelstalige vakken)
 - Gecombineerde aanpak: **Top down & Bottom up** = Centraal aangestuurd met aandacht voor subsidiariteitsprincipe (autonomie faculteiten)

Korfvakken: Implementatie

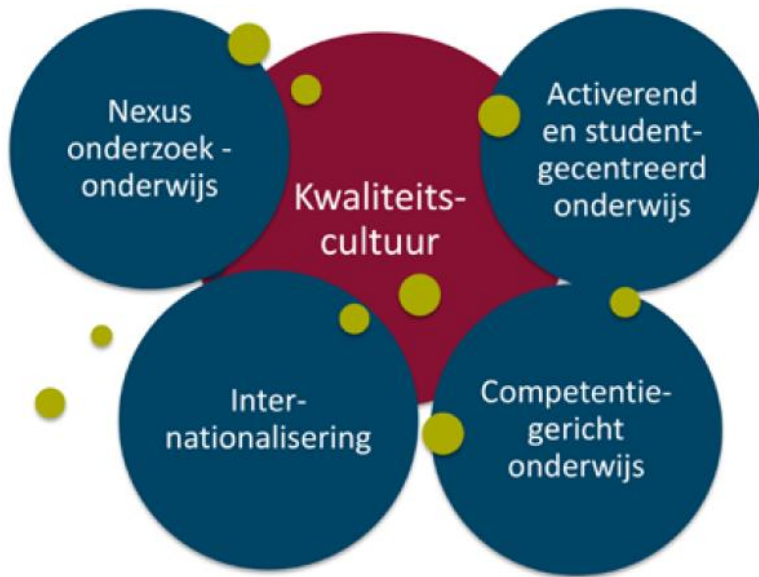
Top Down

- Universiteitsbreed, binnen visie van actief pluralisme
- Aanzet Onderwijsraad + RvB UA
- Alle faculteiten
- Alle 2/3v Ba studenten, facultatief voor sommige MA studenten

Bottom-up

- RvB CPG → afgevaardigde per faculteit + wisselende voorzitter
- Suggesties RvB CPG
- Suggesties faculteiten, collega's, onderzoeksgroepen...
- Universiteitsbrede experts per thema

Korfvakken: Versterking onderwijsvisie; strategische beleidsthema's; bijdrage studentenprofiel



Diversiteit en participatie
Actief pluralisme
Duurzaamheid
Research university
Activerend, studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs
Internationalisering en regio
Ondernemingszin
Grootstedelijkheid
Kwaliteitscultuur



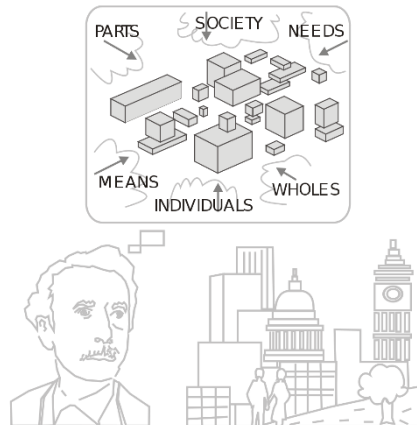
Korfvakken: Gemeenschappelijke vakoverschrijdende competenties



Actief pluralisme



Multi-/inter-/trans-
disciplinair denken



Systeemdenken



Normatief denken

Aanbod korfvakken

- **Geen vaststaand gegeven**

- Inspelen op maatschappelijke veranderingen en relevante thema's
- Engagement / beschikbaarheid docenten
- Bv. Migratie, integratie en diversiteit (2019-2022/23)
- Bv. AI (2024-); Decolonisation (2025-)

- **Interesse vanuit individuele docenten, onderzoeksgroepen, faculteiten...**

- Bv. AI: ACRAI (Antwerp Research Centre for Responsible AI)
- Bv. Decolonisation: IOB

Aanbod korfvakken 2024-25	Aantal studenten (2024-25)
1. Armoede en ongelijkheid	66
2. Community Service Learning	43
3. AI: maatschappelijke uitdagingen	280
4. Duurzaamheid	146
5. Klimaatverandering	186
6. Media en digitale samenleving	671
7. Levensbeschouwing: religie, atheïsme en cultuur	197
8. Levensbeschouwing: religie, atheïsme en samenleving	82
9. Levensbeschouwing: religie, atheïsme en wetenschap	148
10. Levensbeschouwing: religie, atheïsme en zingeving	134
11. Stad en diversiteit	233
12. Vrijheid, burgerschap en democratie	255
13. <i>Debating Development (IOB)</i>	231
14. <i>Global Justice (IOB)</i>	196
Totaal 'korfvakken'	2868

Korfvakken: Organisatie en inhoud

- Universiteitsbreed + verbredend
- Perspectieven bij elkaar brengen (levensbeschouwelijke diversiteit + humane, sociale & exacte wetenschappen) → multi/inter/transdisciplinariteit
- Op een kritische, respectvolle & interdisciplinaire manierilstaan bij **maatschappelijke thema's en uitdagingen (*wicked problems*)**, zoals:
 - ✓ Levensbeschouwelijke diversiteit
 - ✓ sociale ongelijkheid
 - ✓ migratie
 - ✓ stedelijke diversiteit
 - ✓ duurzaamheid
 - ✓ klimaatverandering
 - ✓ verantwoord omgaan met digitale media en AI
 - ✓ ...

Korfvakken: Organisatie en inhoud

- 3 ECTS
- Titularis (+ onderwijsbegeleiders):
 - Hoorcolleges; gastcolleges
 - Inhoud; coördinatie; evaluatie
- Onderwijsvormen
 - Hoorcolleges, gastcolleges, werkcolleges... → Studentenaantallen
 - Aanpassingen *en cours de route*
 - CSL: werkcolleges, reflectiesessies, praktijkervaring
- Evaluatievormen
 - Eindcompetenties?
 - Examens: open vragen; MC vragen; opdracht; groepspaper; essay...
 - Aanpassingen *en cours de route*
 - bv. *Duurzaamheid; Armoede & ongelijkheid*

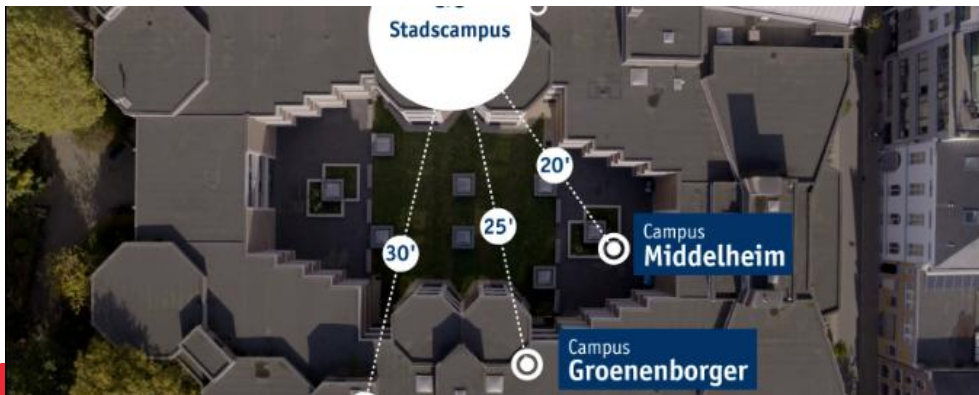
Korfvakken: Organisatie en inhoud

- Korfvakken als nieuw gegeven binnen de UA + uniek in Vlaamse Universitaire landschap
- Niet langer 'levensbeschouwing' als *core* → ruim aanbod, diverse thema's
- Multi- inter- en transdisciplinair:
 - Studenten uit verschillende opleidingen
 - Docenten en gastsprekers uit verschillende vakgebieden
- Binnen alle opleidingen
 - Aanpassing studiegidsen en programma's
 - Roostering op verschillende campussen
 - Lesopnames

Korfvakken: organisatie en inhoud

	Multidisciplinair	Interdisciplinair	Transdisciplinair
Opleidingsonderdeel	'Levensbeschouwing en...'	Duurzaamheid	Community Service Learning
Algemene info	Grote studentengroepen (75-200)	Grote studentengroep (150)	- Kleine studentengroep - Vertrek vanuit noden organisaties
Werkvormen	- Hoorcolleges - Gastcolleges	- Hoorcolleges - Gastcolleges - Feedbackmoment	- Werkcolleges - Feedbacksessies - Reflectiesessies - Praktijkervaring
Evaluatievormen	- MC vragen + open vraag - Open vragen	- MC examen - Schrijfopdracht (essay) - Interdisciplinaire groeps paper met peer assessment	- Paper - Portfolio - Jurymoment

Korfvakken: Organisatie, ondersteuning, evaluatie, kwaliteitscontrole



Korfvakken: Good practice!

- Onderwijs & evaluatie voor jaarlijks **ruim 2500 studenten**
- Goede **samenwerking** met E-Campus, Dept. Onderwijs, Faculteiten, Gastdocenten
- **Gemotiveerde lesgevers**
- Vrij goede **spreiding** over de korfvakken van studenten
- Goede **studentenevaluaties**
- Vrij hoge **slaagcijfers**
- **Top-down** en **bottom-up** beleid
- Mogelijkheid **maatschappelijk engagement** (CSL: praktijkervaring)



Korfvakken: Uitdagingen



Korfvakken: Uitdagingen

- **Lesopnames:**
 - Positief volgens studenten
 - Maar... vaak weinig studenten in de les 😞
 - Probleem niet specifiek voor 'korfvakken'
- **Oplossingen?**
 - Enkel online lessen?
 - Wenselijk? (i.f.v. multi- en interdisciplinariteit)
 - **Blended learning:** opnames, (gast)colleges, zelfstudie...
 - **'Publiekslezingen'** = Gastcolleges die ook door een breder publiek kunnen worden bijgewoond
 - Bv. LB wet: Lezingenreeks 'Oorsprong': de aarde (M. Sintubin); religie (J. Braeckman); het heelal (T. Hertog)
 - Succesvolle formule
 - 200-300 aanwezigen
 - 1 **collectief lesmoment** voor alle faculteiten?
 - Haalbaar? (stages; practica; campussen...)

Korfvakken: Uitdagingen

- Hoe meer exacte wetenschappen betrekken?
 - Overzicht titularissen humane wetenschappen
 - Oplossingen?
 - Klimaatverandering, Duurzaamheid*
 - Deels vanuit exacte wetenschappen (FWET, FSW, FTI)
 - Aanvankelijk enkel mogelijk als ‘extra’ vak binnen een aantal opleidingen
 - Nu aanbod voor alle studenten
 - Levensbeschouwing en wetenschap*: verschillende gastdocenten uit de exacte wetenschappen
 - Nieuw vak rond *AI en maatschappelijke uitdagingen*: deels vanuit exacte wetenschappen (FWET – informatica)
- 



Korfvakken: Uitdagingen

- Voorkennis / verdieping?
 - Voorkennis niet voor alle studenten hetzelfde
 - Inhoudelijk
 - Methodologisch
- In of uit de comfortzone?
 - Keuzevrijheid student
 - Bv. Stad en diversiteit voor student sociologie vs. student fysica



Korfvakken: Uitdagingen

■ Interdisziplinarität?

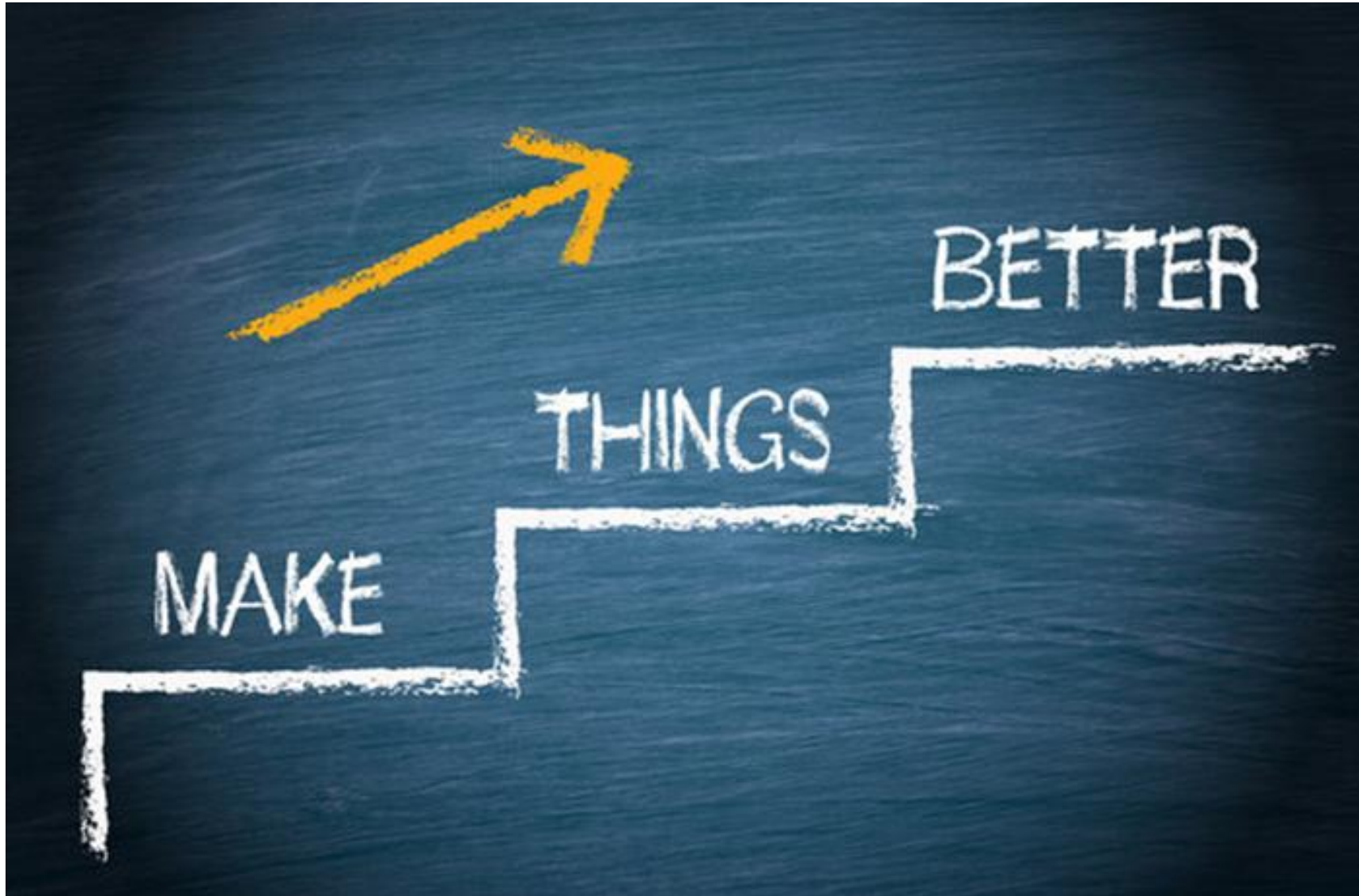
- Niet haalbaar voor alle korfvakken
 - Studentenaantallen
 - Lessenroosters
 - (Groeps)opdrachten → AI?

- Oplossingen?

- **Aanpassing generieke eindcompetenties:** multi- inter- of transdisciplinair
 - Klimaatverandering; duurzaamheid: interdisciplinair (groepspaper)
 - CSL: transdisciplinair (academische expertise + praktijkervaring in werkveld)
 - Stad en diversiteit; Levensbeschouwing; armoede en ongelijkheid...: multidisciplinair
- **Combinatie van evaluatievormen** (bv. groepspaper + MC examen + schrijfopdracht)



Tips & tricks



Tips tricks

1. Kies bij de implementatie voor een gecombineerde **bottom-up en top-down** strategie, waarbij beleidsmakers, faculteiten, onderzoeksgroepen en docenten betrokken zijn.
2. Bied voldoende opleidingsonderdelen aan en geef studenten de nodige **keuzevrijheid**.
3. Maak studenten bewust van het **belang van multi-, inter- en transdisciplinair onderwijs**.
4. Behandel in je opleidingsonderdelen **uiteenlopende thema's** die maatschappelijk relevant zijn en houd er rekening mee dat deze thema's in de loop der jaren **kunnen wijzigen**. Onderwijs is geen statisch, maar een dynamisch gegeven.
5. Werk met **twee of meerdere titularissen** uit verschillende disciplines en/of met **gastdocenten**. Idealiter hebben zij ervaring met interdisciplinaire onderwijs- en evaluatievormen.

Tips tricks

6. **Wees realistisch** in het formuleren van **eindcompetenties** en het samenstellen van **groepen**: bepaalde competenties die typerend zijn voor interdisciplinair onderwijs kunnen (net zoals bepaalde competenties voor transdisciplinair onderwijs) moeilijk gerealiseerd worden met grote studentengroepen.
7. **Wees realistisch** in de **structurele organisatie** van je opleidingsonderdelen: een gezamenlijk lesmoment voor alle betrokken faculteiten is hierbij aangewezen, maar niet altijd evident.
8. Maak gebruik van **hybride onderwijsvormen** en gebruik fysieke contactmomenten bij voorkeur voor interactieve colleges en oefeningen.
9. Stel (gast)colleges open voor een **breder publiek**: op die manier kunnen onderwijs en dienstverlening gecombineerd worden en kunnen *wicked problems* ook voor een breder publiek (zowel van studenten als van externen) toegankelijk worden gemaakt.
10. **Diversifieer in de evaluatievormen** en evalueer zowel kennis, toepassing als vaardigheden.

Meer lezen?

- Franken, L. (2025). Interdisciplinair onderwijs voor iedereen? Uitdagingen en good practices. *Tijdschrift Voor Hoger Onderwijs*, 43. <https://doi.org/10.59532/tvho.v43i19450>



Universiteit Antwerpen
| Centrum Pieter Gillis

leni.franken@uantwerpen.be & francois.levrau@uantwerpen.be



ECHO SESSIE - INTERDISCIPLINAIR ONDERWIJS

**Praktijkvoorbeeld
Master in de Veiligheidswetenschappen**



Bij wijze van pitch...

Master in de veiligheidswetenschappen - beoogd profiel

- generalisten in veiligheid
- breed gevormde, flexibel inzetbare professionals met een helikopterzicht
- die worden voorbereid op functies die beleids- en onderzoeksmatig met veiligheid bezig zijn
- brugfunctie tussen verschillende specialismen
- zowel in publieke als private sector

- **Een multi- en interdisciplinaire opleiding**

o.m. sociologie, psychologie, criminologie, ingenieurswetenschappen, chemie, recht

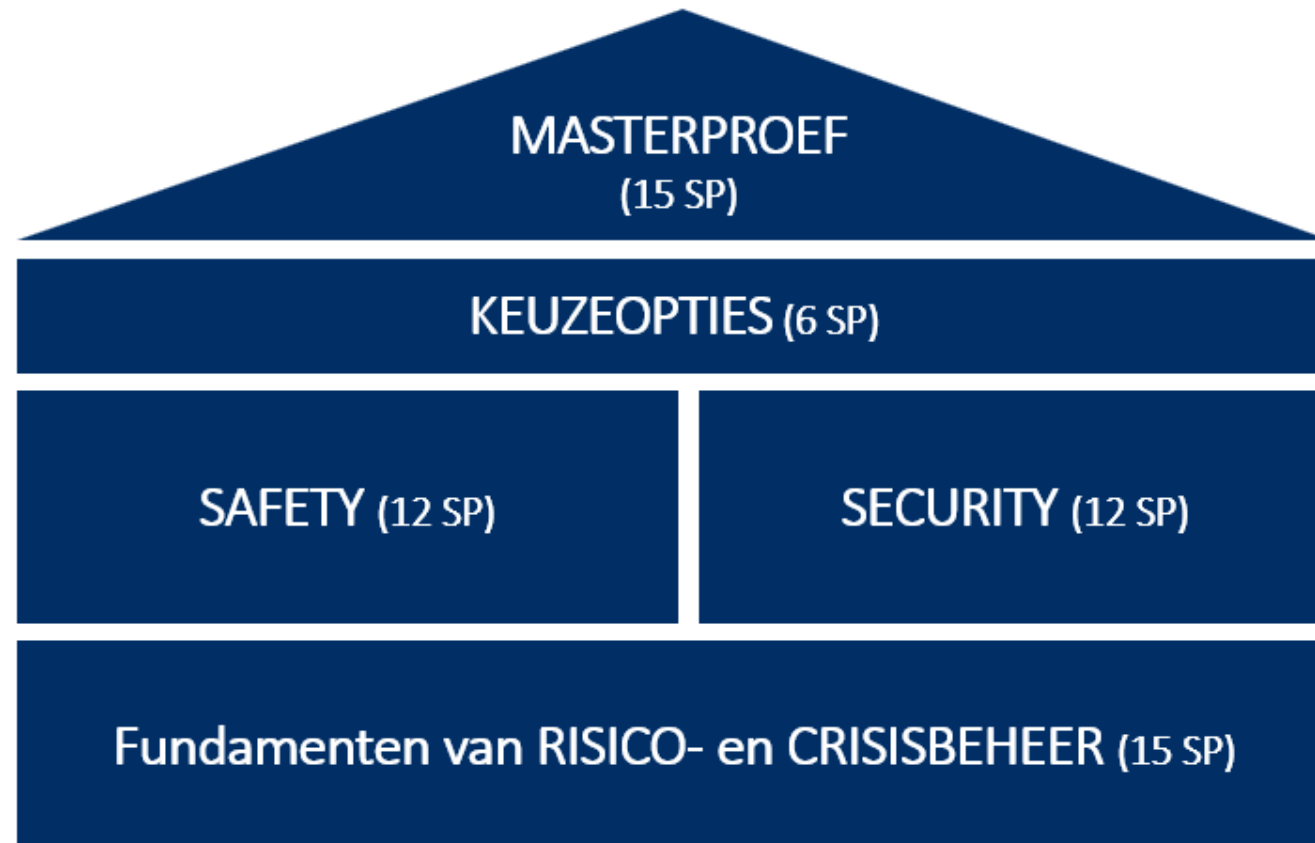
- **met een brede kijk op veiligheid**

zowel safety (risico's als gevolg van ongevallen, systeemfouten, foute handelingen, ...) als security (risico's als gevolg van opzettelijke foute handelingen)



- **en een sterke link naar het werkveld**
 - ✓ gastcolleges, excursies, cases, masterproefonderwerpen...
 - ✓ opleiding ondersteund door Leerstoelen i.s.m. *Essenscia*, sectorfederatie voor de chemie en life sciences en *Mensura*, externe dienst voor preventie en bescherming op het werk en
- **Nederlandstalig**, met ruime aandacht voor ‘**internationalisation at home**’
- **unieke** éénjarige opleiding, **enkel** aan de Universiteit Antwerpen

Opbouw *vernieuwd* curriculum (sinds AJ 2024-2025)



Leerlijn	Master (60SP)
Fundamenten van risico- en crisisbeheer (15SP)	• Beleid en organisatie (NIEUW - 3SP – sem1) • Risicomanagement (2250FSWRMA - 6SP – sem1) • Quality management & system integration (2250FSWQMS -3SP – sem1) • Noodplanning en crisisbeheer (2250FSWNCR - 3SP – sem1)
Safety (12SP)	• Safety & Resilience (2250FSWHUF - 6SP – sem1) • Preventie en welzijn op het werk (NIEUW - 6SP – sem2)
Security (12SP)	• Beveiliging en criminaliteitspreventie (NIEUW - 6SP – sem1) • Actuele security vraagstukken (2250FSWASA - 6SP – sem2)
Keuze optie (6P)	• <i>Ethisch en duurzaam ondernemen (2102TEWVPK - 3SP – sem2)</i> • <i>Collectief leren in organisaties (2035OIWCLO - 3SP – sem2)</i> • <i>Effectieve opleidingen (5043OIWEFO - 6SP – sem1)</i> • <i>Vergaderen en onderhandelen (2013FLWMPC - 3SP – sem1)</i> • <i>Onderhandelen 1 (2013FLWMPC - 3SP – sem1)</i> • <i>Onderhandelen 2 (1304TEWKOO - 3SP – sem2)</i> • <i>Organisatie en management: theorie en cases (2104TEWSEO - 5SP – sem1)</i> • <i>II-Management (NIEUW 2003FTIKOO - 3SP – sem2)</i> • <i>IP, HRM and Communication (NIEUW 2002WETJSA - 3SP – sem1)</i> • <i>Milieurisico-evaluatie en milieugevaarlijke stoffen (2215MDOMGS - 3SP – sem2)</i> • <i>Safety & transportation (NIEUW 2002WETEVt - 3SP – sem1)</i> • <i>Process Safety (NIEUW 2300WETPRS - 3SP – sem2)</i> • <i>Noodplanning in de Seveso industrie (NIEUW - 3SP – sem2)</i> • <i>Stage – in combinatie met masterproef (NIEUW - 3SP – sem2)</i> • <i>Methoden voor interdisciplinair onderzoek (2112MDOMTN - 3SP -sem1)</i> • <i>Vrije keuze mits gemotiveerde aanvraag (NIEUW)</i>
Masterproef (15SP)	• Masterproef (15SP – sem1 en sem2)



**Hoe gaat de opleiding aan de slag met
multi/inter/trans - disciplinariteit?**

- **Lesgevers** uit verschillende disciplines
 - ✓ Team van **docenten**: sociologie, recht, criminologie, ingenieurswetenschappen, chemie
 - ✓ Versterkt door **gastdocenten**: psychologie, economie/management, veiligheidswetenschappen...
- **Instroom** uit verschillende disciplines
 - ✓ **Rechtstreekse toelating tot de master**: alle academische bachelor- en masterdiploma's
 - ✓ **Toelating tot de master via schakelprogramma**: alle professionele bachelordiploma's
- Enkele **opleidingsonderdelen** voor **studenten uit verschillende opleidingen** samen (zie verder)

- Opleidingsspecifieke leerresultaten (= **kerncompetenties**) van de opleiding
- De master is in staat basisbegrippen, theorieën en methoden **uit verschillende wetenschappelijke disciplines** samen te brengen bij het bestuderen van complexe veiligheidsvraagstukken in de sfeer van safety én security.
- De master heeft het vermogen **interdisciplinair**, integraal en toekomstgericht te denken en te handelen, en kan onderbouwde duurzame oplossingspistes ontwikkelen, aanreiken en bediscussiëren.
- De master kan zelfstandig en in een **multidisciplinair team** werken, en beschikt over sociale en communicatieve vaardigheden om een leidinggevende veiligheidsfunctie op te nemen.

- **Voorbeeld: Preventie en welzijn op het werk (Master)**
- Gemeenschappelijk luik voor studenten uit master rechten en master veiligheidswetenschappen: juridische aspecten inzake welzijn op het werk (3 spt)
- Specifiek luik voor studenten master veiligheidswetenschappen (3 spt): veiligheidsvraagstuk(ken) geanalyseerd vanuit multidisciplinair perspectief
- Tussentijdse testen, groepsopdrachten (m.i.v. peer assessment), permanente evaluatie

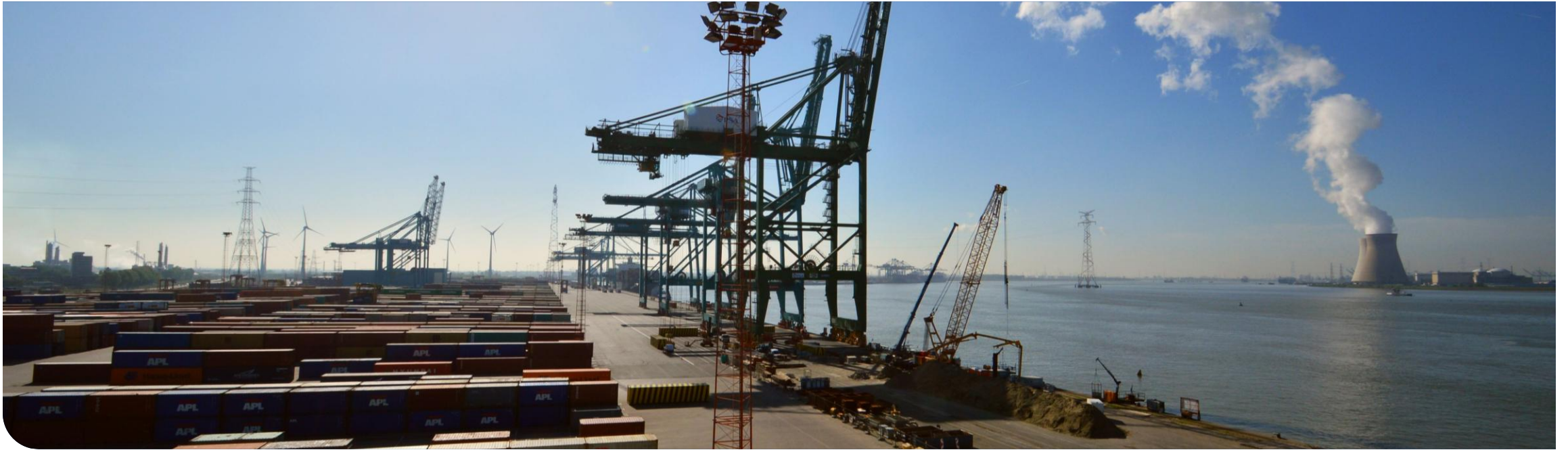
- **Voorbeeld: Actuele security vraagstukken (Master)**
- Voeling krijgen met hoe securityproblemen zich in de werkelijkheid stellen
- Leren hoe je een beveiligingsbeleid kan opstellen vanuit een integrale benadering
- Leren om te werken “in opdracht”
- **Masterclasses door securityprofessionals**
 - Bv. Hoe voer je een “Strategic Security Risk Assessment” uit?
 - Bv. De basisprincipes van informationsecurity toegepast in een bepaalde bedrijfssector
- **Concrete casussen, aangereikt door een reële cliënt of opdrachtgever**
 - Groepswerk, veldwerk
 - Beleidsaanbevelingen schriftelijk en mondeling formuleren
 - Jury van docenten en opdrachtgevers

■ Voorbeeld: Masterproef

- De probleemstelling houdt verband met de domeinen safety en/of security en wordt onderzocht vanuit één hoofddiscipline (bv. sociologie) met substantiële inbreng vanuit minstens één andere discipline (bv. recht).
- Lijst met onderwerpen gesuggereerd door docenten (al dan niet aangereikt door het werkveld) of eigen voorstel
- Mogelijkheid tot combinatie met korte stage

■ Voorbeeld: 6-kwaliteit en veiligheid

- 3^e bachelor ingenieurswetenschappen en schakelprogramma veiligheidswetenschappen samen (sem2)
 - Samen op (verschillende) bedrijfsbezoek(en)
 - Klassikale reflectie achteraf: hetzelfde zien, maar met een andere blik
 - Groepsopdracht rond veiligheid gevaarlijke stoffen
 - Voorkennis bij schakelstudenten (op basis van vak “Duurzaamheid, veiligheid en milieu”) en ingenieurs uit richting chemie
 - Onbevangen blik van de andere ingenieurs
- => samenspel actief gestimuleerd; introductie/”opfris-les” om lat aan basis gelijk te leggen; responsiecollege om ook tussen groepen van elkaar te leren



Enkele aandachtspunten

- Verschillen in voorkennis van studenten
 - een rijkdom bij reflectie, zoeken naar oplossingen...
 - maar ook:
 - hoe zorgen dat iedereen mee kan, hoe evalueren?
 - voor iedereen wel minstens 1 olo buiten de comfortzone
- Voor docenten
 - werkt motiverend, is vaak verrijkend...
 - maar ook :
 - (tijds)intensief: vergt veel voorbereiding, overleg, afstemming...
 - soms Babylonische spraakverwarringen en ogenschijnlijk tegenstrijdige instructies
 - uiteenlopende waarderingsschalen voor bv. MP

Juist in de moeilijkheden toont interdisciplinair onderwijs zijn waarde

- Het vraagt durven en leren kijken door elkaars bril
- Verschillen zullen er altijd zijn
- Interdisciplinair onderwijs wordt zo een oefening in:
 - **Uitleggen:** Verschillen in voorkennis maken dat studenten elkaar mee op weg helpen
 - **Vertalen:** Verwarring dwingt om concepten helder en toegankelijk te maken
 - **Afstemmen:** Botsende belangen, methoden en tempo's vragen om samen richting te vinden.

Een continu proces van vallen en opstaan, maar gaandeweg vooruit

Evaluatieformulier 'interdisciplinair onderwijs' 18 september 2025

